

ønsket at gjøre Rigsdagen meddelagtig i Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om det er hensigtsmæssigt nu til særskilt Behandling at udtage denne Del af den mere omfattende Opgave, til hvis Løsning det, som Thingets ærede Medlemmer ville erindre, for tre Aar siden blev overdraget en Proceskommission under mit Forsæde at forsøge paa at gjøre Forslag.

Det var et nuværende høitæret kongevalgt Medlem af Landstinget (Rosenørn-Teilmann), der i 1868 som daværende Justitsminister foranledigede Nedsættelsen af en Kommission, hvis Opgave det skulde være at udarbejde nye Rettergangsforslag, saavel med Hensyn til borgerlige Dødsmaal som med Hensyn til Straffesager, paa Grundlag af de bekjendte Bestemmelser derom i Grundloven. Det er vittterligt, at de Udgangspunkter, som i saa Henseende ere givne ved Grundlovens Bud, ere grundforskjellige fra vor nuværende Rettergangsordning, saavel den borgerlige som Strafferettergangsordningen. Og, medens der ved Kommissionens Nedsættelse med Hensyn til Rettergangsmaaden i Straffesager forelaa fuldt udarbejdede Lovforslag, der endog fra Regjeringens Side havde været bragte frem for Rigsdagen, og som allerede havde været Gjenstand for forskjellig Overveielse og Prøvelse i denne, saa forelaa der derimod intet saadant Forarbejde med Hensyn til Rettergangsmaaden i borgerlige Sager. Der var altsaa, da Proceskommissionen begyndte sine Arbejder, en meget væsentlig Forskjel med Hensyn til Sagens Stilling i disse tvende Retninger. Selv om det nemlig maatte vise sig, at det var nødvendigt ogsaa at optage Ordningen af Rettergangsmaaden i Straffesager til ny og selvstændig Bearbejdelse i Kommissionen, saa forelaa der dog altsaa et saa betydeligt, brugbart og udførligt Materiale, at Arbejdet derved maatte blive meget lettet for denne Del af Sagen, medens der ikke var noget saadant Forarbejde med Hensyn til den borgerlige Rettergangsmaade. Seg kan derfor heller ikke Andet end

i høi Grad paaffjonne, at der i Kommissionen fandtes et Medlem, som var istand til at paatage sig det Arbejde, om hvilket der her var Spørgsmaal. Som Thingets ærede Medlemmer vistnok vilke vide, var det det ærede juridiske Medlem for Kjøbenhavn, der ved det sidste Valg kom ind i dette Thing (Nellemann). — Det være mig tilladt, netop paa Grund af at det Arbejde, som her foreligger, er en Frugt af Proceskommissionens Virksomhed, med nogle Ord at forklare den Fremgangsmaade, der er bleven fulgt i Kommissionen, thi kun derved kan jeg oplyse den Forberedelse, som der er givne den nærværende Sag. Den Fremgangsmaade, der i Proceskommissionen er bleven fulgt i Henseende til det civil-processuelle Arbejde, er følgende. Det omtalte ærede Medlem af Proceskommissionen optog først Sagen til selvstændig Bearbejdelse og leverede et Udkast til, om jeg maa sige, den første Del, den almindelige borgerlige Rettergangsmaade, hvilket han ledsagede med Motiver. Dette Arbejde blev dernæst Gjenstand for en almindelig, gennemgaaende Prøvelse og Døftelse i Proceskommissionen. Efter at denne Døftelse havde fundet Sted, reviderede Forfatteren af det nævnte første Udkast sit Arbejde, men saaledes at han fremdeles vedblev at være Herre over Arbejdet, idet der endnu ikke havde fundet nogensomhelst Detailafstemning Sted, men kun, som sagt, en foreløbig Gjennemgaaelse af alle dets Enkeltheder. Forfatteren vedblev at være den, der egentlig var ansvarlig for Arbejdet paa dette dets første Trin. Dernæst blev det saaledes af Forfatteren reviderede Forslag med de af ham udarbejdede Motiver tilstillet et betydeligt Antal af Mænd, der ifølge Embedsstilling og Studier eller paa anden Maade kunde antages at interessere sig for Sagen. Arbejdet var efter sin Natur et saadant, at jeg ikke kunde anse det for rigtigt at henstille til den daværende Justitsminister, om han maatte finde Grund til at paalægge Autoriteterne at afgive Betænkning derover. Efter